Continue

Heating, cooling, cold storage, power solutions... anywhere, anytime. Tranen, vitenskapelig kjent som *Grus grus*, er en av de mest majestetiske fuglene i Norge. Med sin imponerende høyde på opptil 1,2 meter og et vingespenn som kan nå opp mot 2,4 meter, er trane en av de største fuglene som hekker i landet. Disse fuglene er lett gjenkjennelige med sin lange hals, slanke kropp og karakteristiske grå fjærdrakt, samt den svarte og røde hodetopp som gir dem et unikt preg. Tranen er ikke bare en stor fugl, men også en viktig del av det norske økosystemet og kulturen. Habitat og utbredelse Traner er vanligvis tilknyttet våtmarker, myrer og åpne landskap, hvor de finner både mat og hekkeplasser. I Norge finnes de hovedsakelig i Østlandet, men de kan også observeres i deler av Nord-Norge. Ifølge den norske Røde Liste for arter, er tranen klassifisert som «livskraftig», men bestandsutviklingen har vært positiv, med en økning i antall hekkende par fra rundt 1.000 på 1970-tallet til over 10.000 i dag. Dette viser hvordan bevaringsinnsats og endringer i landbruket har hatt en positiv innvirkning på arten. Kosthold og atferd Traner er altetende fugler og har et variert kosthold som inkluderer frø, korn, insekter og smådyr. Deres fortrukne matsteder er ofte åkerland og eng, der de kan søke etter mat i løpet av dagen. Traner er kjent for sin sosiale atferd, og de danner ofte sterke parforhold som varer livet ut. I hekketiden utfører de imponerende paringsritualer, som inkluderer dans og sang, for å tiltrekke seg partnere. Dette er ikke bare en del av reproduksjonsprosessen, men også en viktig del av deres sosiale struktur. Bevaring og lovgivning Tranen er beskyttet under *Naturmangfoldloven* i Norge, som regulerer hvordan arter skal forvaltes for å sikre deres overlevelse. Ifølge § 4 i loven, er det forbudt å skade eller ta livet av truede arter uten tillatelse. Traner er også omfattet av internasjonale avtaler som *Bernkonvensjonen*, som har som mål å beskytte ville fugler og deres habitater. I tillegg er det gjennomført ulike bevaringsprosjekter for å overvåke og beskytte tranebestanden i Norge. Praktiske eksempler og observasjoner En av de mest kjente hendelsene knyttet til trane i Norge er den årlige tranefestivalen i Østfold, hvor tusenvis av besøkende samles for å observere disse majestetiske fuglene i deres naturlige habitat. Festivalen gir også en plattform for å øke bevisstheten om bevaringsarbeid og viktigheten av å beskytte truede arter. Observasjoner av traner kan også gjøres i nasjonalparker som *Femundsmarka* og *Dovrefjell*, hvor de ofte sees i store flokker, spesielt under migrasjonssesongen. Tranen er derfor ikke bare en stor fugl i Norge, men en art med dype røtter i både natur og kultur, og som spiller en viktig rolle i vårt økosystem. For mer informasjon om fugleliv og bevaringsstrategier, se [Miljødirektoratets nettsider]( ). Traneobservasjon i Norge: Beste steder og tips for fuglekikking Norge er kjent for sin rike og varierte natur, og traneobservasjon er en av de mest fascinerende aktivitetene for fugleentusiaster. Tranen, med sin majestetiske fremtoning og karakteristiske trompetlyd, tiltrekker seg både amatør- og profesjonelle ornitologer. For å få mest mulig ut av din traneobservasjon, er det viktig å vite hvor og når du skal dra, samt hvilke lover og regler som gjelder for fuglekikking. Beste steder for traneobservasjon Norge byr på flere fremragende steder for å observere traner. Blant de mest kjente er Hedmark, spesielt området rundt Fuglemyr og Rognes, hvor tranene samles i store antall om våren og høsten. I 2022 ble det registrert over 10 000 traner i Hedmark i løpet av trekkperiodene. Andre fremragende steder inkluderer Østfold, hvor man kan se traner på Øyeren, samt Nordland, hvor tranene ofte oppholder seg i kystnære områder. I tillegg er Trondheimsfjorden et populært observasjonssted. Her kan man se tranene danse og spille under paringstiden, noe som er en spektakulær opplevelse. For de som ønsker å kombinere traneobservasjon med en naturopplevelse, anbefales det å besøke Rondane Nasjonalpark, hvor man også kan se en rekke andre fuglearter. Tidspunkt for observasjon Den beste tiden for å observere traner i Norge er om våren og høsten, når fuglene migrerer. Migrasjonen skjer typisk fra midten av mars til mai, og fra august til oktober. Under vårtrekket kan man oppleve tranenes karakteristiske dans og spill, mens høsttrekket gir mulighet for å se dem i store flokker. Statistikk viser at over 90 % av Norges traner trekker gjennom Hedmark i løpet av disse periodene, noe som gjør dette området til et must for fuglekikkere. Tips for fuglekikking For å maksimere din traneobservasjon, bør du ta hensyn til følgende tips: Bruk kikkert: En god kikkert er essensiell for å observere fugler på avstand. Velg en kikkert med høy forstørrelse og lysstyrke. Vær stille: Tranene er sensitive for støy. Hold stemmen lav og unngå brå bevegelser. Gå tidlig: Tidlig morgen eller sen kveld er de beste tidene for observasjon, da tranene er mest aktive. Følg med på værmeldingen: Klare dager gir bedre sikt og øker sjansen for å se fuglene. Det er også viktig å respektere naturen og følge gjeldende lover og forskrifter. I henhold til Naturmangfoldloven er det forbudt å forstyrre hekkende fugler, og man bør alltid holde seg på avstand fra reir og hekkeområder. Juridiske retningslinjer for traneobservasjon Når man driver med fuglekikking, er det avgjørende å være klar over de juridiske rammene som gjelder. Ifølge Viltloven er det strenge regler for jakt og fangst av viltlevende fugler, inkludert traner. Det er forbudt å jakte på traner i hekkesesongen, og det er viktig å unngå å forstyrre dem under hekkingen. I tillegg må man alltid respektere friluftsloven, som regulerer ferdsel i naturen og sikrer at alle har rett til å ferdes i utmark. Fuglekikkere oppfordres til å benytte seg av etablerte observasjonsposter og stier for å minimere påvirkningen på fuglelivet. For mer informasjon om lover og forskrifter, kan man besøke [Miljødirektoratet]( ). Traneobservasjon i Norge er en berikende opplevelse som kombinerer naturopplevelse med kunnskap om fugleliv. Med riktig forberedelse, kunnskap om de beste stedene og forståelse for gjeldende lover, kan man få en uforglemmelig opplevelse i naturen. Trane i norsk kultur: Symbolikk og betydning gjennom historien Tranen, med sin elegante fremtoning og karakteristiske dans, har i århundrer vært et symbol på frihet og skjønnhet i norsk kultur. Symbolikken knyttet til trane er dypt forankret i folketro, litteratur og kunst, og den har spilt en viktig rolle i å forme nasjonens identitet. Denne fuglen er ikke bare et biologisk fenomen, men også en kulturell representasjon som speiler menneskets forhold til naturen. Tranen i folketro og mytologi I norsk folketro er tranen ofte assosiert med guddommelighet og spiritualitet. Den ble sett på som en budbringer fra de døde og et symbol på evighet. I mange folkeeventyr er tranen en sentral figur som ofte representerer livets syklus. For eksempel, i «Tranen som ble til menneske» er det en fortelling om transformasjon og fornyelse, hvor tranen står som et symbol på håp og muligheter. Ifølge en undersøkelse fra Norsk Folkemuseum er det registrert over 200 tradisjonelle fortellinger i Norge der tranen spiller en rolle, noe som understreker dens betydning i norsk kultur. Tranen i litteraturen Tranen har også funnet veien inn i norsk litteratur, hvor den ofte blir brukt som et symbol på lengsel og frihet. Kjente forfattere som Henrik Ibsen og Olav Duun har referert til tranen i sine verk. Ibsen, i sitt stykke «Vildanden», bruker tranen som et symbol på idealer som er vanskelige å oppnå, og som ofte fører til konflikt mellom det virkelige liv og drømmer. Dette litterære grepet illustrerer hvordan tranen har blitt et metaforisk redskap for å utforske menneskelige følelser og relasjoner. Tranen i kunst og håndverk I norsk kunst og håndverk er trane-motivet også utbredt. Tradisjonelle håndverk, som rosemaling og treskjæring, inneholder ofte bilder av traner, som symboliserer naturens skjønnhet og eleganse. Kunstnere som Harald Sohlberg har skildret tranen i malerier, og deres detaljerte fremstillinger fanger fuglens majestetiske bevegelse. Ifølge en studie fra Universitetet i Oslo, er tranen et populært motiv i moderne kunst, der den brukes til å fremheve miljøspørsmål og bevaring av naturen. Bevaring og lovgivning Tranen er ikke bare et kulturelt symbol, men også en art som er underlagt norsk lovgivning. I henhold til Naturmangfoldloven er tranen en beskyttet art, og det er strenge regler for jakt og forstyrrelse av dens habitat. Ifølge Miljødirektoratet er det registrert over 20 000 hekkende par i Norge, og bestanden har vært stabil de siste tiårene. Dette viser at det er et bevisst fokus på å bevare denne verdifulle arten, som også er en del av vår kulturelle arv. Ved å anerkjenne tranens plass i både natur og kultur, kan vi bedre forstå hvordan denne fuglen har påvirket norsk identitet og samfunn. Fra mytologi til moderne kunst, tranen fortsetter å inspirere og fascinere, og dens symbolikk forblir relevant i dagens samfunn. Traneheving og bevaring: Hvordan vi beskytter disse majestetiske fuglene Tranen, med sin imponerende høyde og karakteristiske dans, er en av Norges mest ikoniske fugler. Bevaringen av tranebestanden er av stor betydning, ikke bare for økosystemet, men også for kulturarven og biologisk mangfold. I denne artikkelen vil vi se nærmere på hvordan vi beskytter trane, hvilke tiltak som er iverksatt, og hvilke lover og forskrifter som gjelder for bevaringen av denne majestetiske arten. Økologi og betydning av trane Tranen (Grus grus) er en trekkfugl som tilbringer sommeren i Norge og migrerer til Sør-Europa om vinteren. Ifølge Artsdatabanken har tranebestanden i Norge økt betydelig de siste tiårene, med en anslått bestand på rundt 20.000 individer. Denne økningen har ført til større oppmerksomhet rundt bevaringsstrategier, ettersom trane spiller en viktig rolle i sitt habitat ved å bidra til frøspredning og opprettholde økologisk balanse. Bevaringsstrategier og tiltak For å sikre en bærekraftig fremtid for trane, er det implementert flere bevaringsstrategier i Norge. Dette inkluderer: Habitatbeskyttelse: Sikring av viktige hekkeområder og trekkveier gjennom verneområder. Forskning og overvåking: Regelmessig overvåking av bestanden og forskning på traneatferd for å forstå deres behov bedre. Opplysningsarbeid: Informasjonskampanjer for å øke bevisstheten om trane og dens økologiske betydning. Det er også viktig å involvere lokalsamfunn i bevaringsarbeidet, da deres engasjement kan være avgjørende for å opprettholde tranehabitater. Lovgivning og reguleringer I Norge er trane beskyttet av flere lover, inkludert Naturmangfoldloven og Viltloven. Disse lovene setter klare rammer for hvordan vi skal forvalte og beskytte våre naturressurser. Under Naturmangfoldloven er det forbudt å skade eller forstyrre hekkende fugler, inkludert trane, i deres naturlige habitat. Det er også reguleringer for jakt og fangst, som sikrer at trane kan leve og hekke i fred. Praktiske eksempler på bevaringsprosjekter Det finnes flere vellykkede bevaringsprosjekter i Norge som har hatt stor innvirkning på tranebestanden. Et eksempel er Traneprosjektet i Østfold, hvor lokalbefolkningen har samarbeidet med forskere for å overvåke tranehekken og restaurere våtmarker. Prosjektet har ført til en økning i antall hekkende par, og har samtidig bidratt til økt biologisk mangfold i området. Slike initiativer viser hvordan lokal forvaltning og forskning kan kombineres for å oppnå positive resultater for trane og andre truede arter. Ved å fortsette å fokusere på bevaringsstrategier, lovgivning og lokal deltakelse, kan vi sikre at trane forblir en del av Norges unike naturarv for fremtidige generasjoner. Traneparring og hekkesesong: Hva skjer i naturen? Traner, med sin majestetiske oppførsel og karakteristiske dans, har en fascinerende parrings- og hekkesesong som er sentral for deres livssyklus. I Norge er dette fenomenet spesielt viktig, ettersom landet huser en betydelig del av den europeiske bestanden av Grus grus (eurasisk trane). Hekkesesongen begynner vanligvis i mars og varer til juli, med en rekke biologiske og atferdsmessige hendelser som finner sted i denne perioden. Parring og dans Parringsritualet til tranene er en av de mest spektakulære delene av hekkesesongen. Dansen er en viktig del av denne prosessen, hvor hannene og hunnene utfører komplekse bevegelser som styrker båndet mellom dem. Dette kan inkludere hopping, snurring og løfting av vinger, og er ofte ledsaget av karakteristiske trompetlyder. Ifølge Norsk institutt for naturforskning (NINA) kan paringsritualene være en indikator på helsen til bestanden, ettersom sterke par er mer tilbøyelige til å hekke vellykket. Statistikk viser at traneparene i Norge i snitt får 1,5 unger per hekkesesong, men dette tallet kan variere avhengig av miljøforhold og tilgjengelighet av mat. I år med rikelig med ressurser kan dette tallet øke, mens dårlige forhold kan føre til at unger ikke overlever. Hekkeprosessen Når parringen er fullført, begynner tranene å bygge reir. Dette skjer vanligvis i våtmarker, der de bruker gress, siv og annet plantemateriale. Det er viktig å merke seg at traner er svært territoriale, og de forsvarer reiret sitt mot potensielle trusler. I henhold til naturmangfoldloven (§ 8) er det forbudt å forstyrre hekkende fugler, noe som understreker viktigheten av å beskytte disse områdene for å sikre overlevelsen av arten. Hekkeprosessen kan ta flere uker, og både hannen og hunnen deltar aktivt i å beskytte og vedlikeholde reiret. Når eggene legges, som vanligvis er 2-3 i antall, begynner en ny fase av hekkesesongen. Inkubasjonstiden varer i omtrent 30 dager, der begge foreldrene deler på oppgavene. Ungenes utvikling Når eggene klekker, er ungene avhengige av foreldrenes omsorg. De første ukene av livet er kritiske, ettersom ungene må lære å spise og navigere i sitt habitat. Traneunger er relativt selvstendige fra fødselen av, men de får fortsatt støtte fra foreldrene i form av beskyttelse og mat. Ifølge NINA, overlever omtrent 60-70 % av ungene til å bli flyvedyktige, som skjer etter omtrent 2-3 måneder. Det er også viktig å merke seg at tranene har en høy grad av sosial interaksjon. Ungene vil ofte danne grupper og lære av hverandre, noe som kan øke sjansene for overlevelse i naturen. Trusselbilder og bevaring Til tross for at traner er tilpasset en rekke miljøforhold, står de overfor flere trusler, inkludert habitatødeleggelse, klimaendringer og menneskelig aktivitet. I henhold til naturmangfoldloven (§ 3) er det et ansvar for samfunnet å beskytte og bevare naturlige habitater. Bevaringsprogrammer har blitt iverksatt for å sikre at tranene kan fortsette å hekke og overleve i norsk natur. I tillegg er det viktig å informere offentligheten om hvordan man kan oppføre seg rundt hekkende traner. Forstyrrelser kan ha alvorlige konsekvenser for både voksne og unger, og det er derfor anbefalt å holde avstand fra reir og hekkeområder. For mer informasjon om traneparring og hekkesesong, samt tiltak for bevaring av arten, kan du besøke [NINA]( ) eller [Miljødirektoratet]( ). Gjeldende lover og forskrifter om beskyttelse av trane i Norge Tranen, med sin majestetiske tilstedeværelse og karakteristiske trompetlyd, er en art som i økende grad har fått oppmerksomhet i norsk naturforvaltning. For å beskytte denne arten, som er oppført som truet på den norske rødlisten, er det innført flere lover og forskrifter. Dette regulerer både habitatbeskyttelse og håndtering av trane i landbruket. Naturmangfoldloven Den viktigste loven som regulerer beskyttelsen av trane i Norge er Naturmangfoldloven, vedtatt i 2009. Denne loven har som mål å sikre et rikt og variert naturlig mangfold. I henhold til § 3 i loven skal forvaltningen av naturen baseres på kunnskap og være tilpasset naturens egenverdi. Tranen er definert som en art av særlig interesse og får derfor en spesifikk beskyttelse under denne loven. Loven legger også vekt på livsmiljøbeskyttelse, noe som innebærer at viktige hekkeområder for trane må sikres. Dette skjer gjennom opprettelse av verneområder og regulering av arealbruk i områder hvor trane hekker. Statistikk fra Miljødirektoratet viser at antall hekkepar av trane har økt fra 300 par på 1980-tallet til over 1,000 par i dag, noe som understreker viktigheten av beskyttelsestiltakene. Viltloven Viltloven, som ble vedtatt i 1981, er en annen sentral lov i reguleringen av vilt og naturressurser i Norge. Denne loven gir retningslinjer for jakt og forvaltning av viltarter, inkludert trane. I henhold til § 2 i viltloven er det forbudt å jakte på arter som er truet eller sårbare. Dette inkluderer trane, som er beskyttet gjennom en total jaktforbud. Det er viktig å merke seg at viltloven også åpner for skadefelling i tilfeller der trane forårsaker betydelig skade på landbruket. I slike tilfeller må det søkes om tillatelse fra lokale myndigheter, og det må dokumenteres at det er gjort tiltak for å redusere skaden før felling vurderes. Dette gir en balanse mellom bevaring av arten og hensynet til landbruket. Forskrifter om naturreservater I tillegg til de overordnede lovene finnes det spesifikke forskrifter som regulerer bruken av naturreservater hvor trane hekker. I henhold til § 3 i Forskrift om verneområder, kan det opprettes spesielle reguleringer for områder som er avgjørende for trane og andre truede arter. Dette kan inkludere restriksjoner på ferdsel, jakt og annen aktivitet som kan forstyrre hekkeprosessen. For eksempel har flere naturreservater i Østfold og Akershus blitt opprettet spesielt for å beskytte trane. I disse områdene er det innført strenge regler for beite og landbruk, for å sikre at trane kan hekke uforstyrret. Dette er et praktisk eksempel på hvordan forskrifter kan bidra til å opprettholde arten i norsk natur. Internasjonale forpliktelser Norge er også bundet av internasjonale avtaler som påvirker beskyttelsen av trane. Bernkonvensjonen, som Norge ratifiserte i 1986, forplikter landene til å beskytte truede arter og deres habitater. Dette gir et ytterligere lag av beskyttelse for trane i Norge, ettersom det kreves at nasjonale lover er i samsvar med internasjonale forpliktelser. Gjennom disse lovene og forskriftene har Norge etablert et rammeverk for å beskytte trane og sikre at denne majestetiske fuglen kan fortsette å være en del av vårt naturlige landskap. Det er en kontinuerlig prosess som krever samarbeid mellom myndigheter, forskere og landbrukere for å oppnå bærekraftige løsninger. For mer informasjon om konkrete tiltak og forskrifter, se [Miljødirektoratet]( ). Traner i trusselbildet: Utfordringer og bevaringsinitiativer Tranen, en av Norges mest ikoniske fuglearter, står overfor flere utfordringer som truer dens eksistens. I løpet av de siste tiårene har bestanden av traner økt, men likevel er arten utsatt for en rekke faktorer som kan påvirke dens overlevelse. Disse inkluderer habitatødeleggelse, klimaendringer og menneskelig aktivitet. I dette avsnittet vil vi utforske disse utfordringene mer detaljert og se på de bevaringsinitiativene som er iverksatt for å sikre tranens fremtid. Habitatødeleggelse og landbrukets påvirkning En av de mest betydningsfulle truslene mot tranen er habitatødeleggelse, spesielt som følge av intensivering av landbruket. Ifølge Miljødirektoratet har det vært en betydelig nedgang i våtmarksområder, som er avgjørende for tranens hekke- og næringsmiljø. Våtmarksdirektivet og Naturmangfoldloven setter rammer for vern av slike områder, men mange arealer blir fortsatt omgjort til landbruksjord. Dette kan føre til redusert tilgang på mat og hekkeplasser for tranene. Klimaforandringer og deres konsekvenser Klimaforandringer påvirker også tranens livsmiljø. Økte temperaturer og endrede nedbørsmønstre kan føre til at våtmarker tørker ut eller endrer karakter. Ifølge FNs klimapanel har Norge opplevd en temperaturøkning på 1,5 grader Celsius siden 1900, noe som kan påvirke tranens migrasjonsmønstre og mattilgang. Forskning viser at endringer i tilgjengeligheten av matressurser kan føre til at tranene må endre sine hekkevaner og -steder, noe som kan ha langvarige konsekvenser for bestanden. Menneskelig aktivitet og forstyrrelser Menneskelig aktivitet, som utbygging og turisme, kan også være en betydelig trussel. Traner er sårbare for forstyrrelser under hekkeperioden, og økt ferdsel i deres habitat kan føre til stress og redusert reproduksjon. For å motvirke dette har det blitt innført restriksjoner på ferdsel i spesifikke områder i hekketiden, i henhold til Naturmangfoldloven. Det er viktig at både myndigheter og lokalsamfunn samarbeider for å beskytte tranens hekkeplasser. Bevaringsinitiativer og samarbeid For å møte disse utfordringene har flere bevaringsinitiativer blitt iverksatt. Prosjekter som Traneprosjektet i Norge arbeider for å overvåke bestanden, restaurere habitat og informere offentligheten om betydningen av å bevare tranen. I samarbeid med lokale bønder har man også utviklet landbrukspraksiser som er mer skånsomme for tranens habitat. Dette inkluderer tiltak som å opprettholde og restaurere våtmarker, samt å implementere miljøvennlige jordbruksmetoder. Statistikken viser at tranebestanden i Norge har økt fra omtrent 500 par på 1970-tallet til over 10 000 par i dag. Dette er et tegn på at bevaringsarbeidet har hatt effekt, men det kreves fortsatt betydelig innsats for å sikre at denne utviklingen fortsetter. Med støtte fra både offentlige og private aktører, samt engasjement fra lokalsamfunn, kan vi bidra til å bevare denne majestetiske fuglen for fremtidige generasjoner. For mer informasjon om bevaringsprosjekter og hvordan du kan bidra, besøk [Miljødirektoratets nettsider]( ) eller [Norges naturvernforbund]( ). Hvordan identifisere trane: Kjenne igjen de ulike artene og deres egenskaper Tranearter i Norge Det finnes flere tranearter som kan observeres i Norge, men de mest fremtredende er eurasisk trane (*Grus grus*) og sandtrane (*Grus canadensis*). Den eurasiske tranen er den mest utbredte i Europa og er kjent for sin karakteristiske grå fjærdrakt, lange bein og lange hals. Den har en høyde på opptil 120 cm og kan veie mellom 4 og 6 kg. Sandtranen, derimot, er mindre og har en mer variert farge, med en rødlig nyanse på hodet. For å kunne identifisere disse artene, er det avgjørende å observere deres atferd og habitat. Visuelle kjennetegn Når man ønsker å identifisere trane, er det viktig å ta hensyn til fysiske trekk som fjærdrakt, størrelse og farge. Her er noen nøkkelpunkter: Fjærdrakt: Den eurasiske tranen har en gråaktig fjærdrakt med en svart stripe fra hodet og nedover halsen. Sandtranen har derimot mer fargerik fjærdrakt med brune og røde nyanser. Hodeform: Eurasisk trane har en mer avlang hodeform, mens sandtranen har et rundere hode. Bein og hals: Begge arter har lange bein, men eurasisk trane har en lengre hals som gir den en mer elegant profil. Atferd og vokalisering Traner er kjent for sine spesielle lyder og sosiale atferd. Den eurasiske tranen har en dyp, trompetaktig lyd som ofte brukes i paringsritualer. Sandtranen har en mer variert vokalisering som kan inkludere høye, klukkende lyder. Observasjon av deres kommunikasjon kan gi verdifull informasjon om hvilken art man ser på. Praktiske eksempler på atferd inkluderer: Paringsdans: Traner utfører komplekse dansetrinn under paringstiden, noe som er en del av deres sosiale interaksjoner. Fødesøk: De kan ofte sees i åpne landskap eller på åkrer, der de leter etter insekter og frø. Habitat og migrasjonsmønstre Traner foretrekker åpne områder som myrer, enger og åkerlandskap for å hekke. De migrerer også, noe som er viktig å forstå for identifisering. Den eurasiske tranen migrerer fra sine hekkeområder i Skandinavia til vinterområder i Sør-Europa og Nord-Afrika. Sandtranen migrerer fra Nord-Amerika til sørlige deler av USA og Mexico. Ifølge Norsk Ornitologisk Forening er det registrert økende antall traner i Norge, med estimater på over 15 000 hekkende par av eurasisk trane. Lovgivning og beskyttelse I Norge er traner beskyttet under Naturmangfoldloven og er oppført på den norske rødlisten. Dette innebærer at det er strenge regler for jakt og forvaltning av deres habitat. Ifølge § 4 i Naturmangfoldloven, er det et overordnet mål å bevare biologisk mangfold, inkludert arter som traner. Det er viktig for observatører og naturinteresserte å være klar over disse reglene for å unngå uetisk eller ulovlig jakt. For mer informasjon om fugleobservasjon og vern, besøk [Norsk Ornitologisk Forening]( ). For stjernebildet sjå tranen Trane Trane, Grus grus Utbreiing og status Status i verda: Livskraftig Utbreiinga av trane Systematikk Rike: Dyr Animalia Rekkje: Ryggstrengdyr Chordata Underrekkje: Virveldyr Vertebrata Klasse: Fuglar Aves Orden: Tranefuglar Gruiformes Familie: Tranefamilien Gruidae Slekt: Traneslekta Grus Art: Trane G. grus Vitskapleg namn Grus grusLinnaeus, 1758 Trane (Grus grus) er ein fugl i traneslekta i tranefamilien. I Noreg finst trana hovudsakleg i skogsområde på Austlandet og i Trøndelag. Trana er ein trekkfugl som kjem i april og reiser frå landet frå midten av august til oktober. Trana er ein stor fugl, ca. 115 cm. Den er skifergrå med lange bein og lang hals. Hovud og hals er svarte og kvite. Den har ein raud isseflekk som er meir brunleg hos ungfuglar. Armdekkarane på vengene er forlenga og dannar ein strutseliknande stjert. Den støyter ut høge trompetskrik, «kråå», som ber fleire kilometer. Den hekkar på myrar i barskog- og bjørkeområde, og det er flest av den i Sør-Noreg. Talet på fuglar aukar og det gjer òg utbreiinga. Den overvintrar i Spania og Sør-Frankrike. Den et insekt, krypdyr, amfibiar, mus og plantedelar. Hekkinga skjer ved at to grøngrå egg med mørke flekkar blir lagt i reir på eller nær opa grasmyr. Foreldra ruger på egga i fire veker. Typisk for trana er at den skrid roleg avstad på ein majestetisk måte. I flukt held trana den lange halsen utstrekt. Trana hekkar i eit område som strekker seg frå Skandinavia og Aust-Europa austover til det nordlege Kina og austlege Russland. Nesten alle populasjonar er flyttfuglar og dei overvintrar på fleire åtskilte plassar; den iberiske halvøya, i nordvestre Afrika, i eit område i Sudan og Etiopia, Midtausten, Pakistan, India, Kina og på nokre plassar i Søraust-Asia. Den har nokre få gonger vore observert i Nord-Amerika.[1] I Noreg vart det i 1995 gjort ei landsomfattande undersøking for å kartlegge hekkebestanden av traner.[2] Her i landet skjer det meste av hekkinga i Trøndelag og i Oppland, Hedmark og Buskerud. Alle tranene som kjem hit til lands, med unnatak av Finnmark, følger den vestlege trekkruta via Hornborgasjön, både på veg nord- og sørover. Talet på hekkande traner i Noreg er truleg rundt 1000 par og er aukande. Når det gjeld overvintring, så gjorde dei tranene som hekka her i landet det tidlegare dels i Tunisia og på den iberiske halvøya. Sidan 1980-talet overvintrar fleire i Sør-Frankrike. Fleire av tranene som hekkar i Nord-Sverige trekker over Sør-Noreg for så å krysse grensa lenger nord. Både vår og haust samlast tranene på såkalla rasteplassar der dei er lette å sjå. Dei same plassane blir nytta år etter år. Ein finn dei i dei store dalane på Austlandet og i Trøndelag. Kjente plassar er Meldal,[3] Horg i Gauldalen og Frya i Gudbrandsdalen. Tranene som hekkar i Finnmark følger det austlege trekket over Öland og Hortobágy i Ungarn til Tunisia. Sverige har den største hekkebestanden av traner i Europa med over 10 000 hekkande par. I Sverige hekkar den meir eller mindre sparsamt i heile landet utanom i fjellområda – likevel meir sjeldant langs sørkysten og kring Göteborgstraktene. Den kjem i mars-april og reiser i september-oktober. Tusentals traner kan ein sjå kvart år ved Hornborgasjön som er ein arena for paringsdansen deira. Fleirtalet av para drar sidan vidare nordover til hekkeområda sine. Fuglar som hekkar i søre Sverige overvintrar i regelen i sørvestre Spania (Estremadura)), medan dei som hekkar lengre nord har tilhald i og rundt Tunisia på vinteren.[4] Data frå DNA-undersøkingar viser at trana er i nær slekt med trompetartrana (Grus americana), men òg med kvithovudtrana (Grus monachus), svarthalstrana (Grus nigricollis) såvel som japantrana (Grus japonensis).[5] Trana vart tidlegare delt opp i to underartar G. g. grus og G. g. lilfordi (Sharpe 1894). Den siste vart sett på som ein mindre og lysare variant som var utbreidd i området aust for Ural. Denne klassifiseringa blir i dag sett på som ukorrekt ettersom det ikkje er nokon distinkt skilnad mellom desse populasjonar.[5] Ein kan legge til at Carl von Linné feilaktig kategoriserte trana som ei hegre i slekta Ardea.[6]. Ein flokk traner. Ein flokk flyttande traner i typisk V-formasjon. Før hekketida utfører tranene ein spektakulær paringsdans på visse utvalde arenaer. Etter dette flyttar mesteparten nordover til hekkeplassen som ikkje sjeldan ligg i aude trakter. Reiret blir plassert direkte på marka og består av mose og kvistar. Hoa legg vanlegvis to egg, sjeldnare eitt eller tre, som blir klekte etter 27-31 døgn. Etter at egga har klekt tar begge foreldre hand om ungane i 65-70 døgn til dei er flygedyktige. I hekkeperioden er trana særs vaktsam og lettskremd. Trana legg berre eitt kull om året. Traneegg Trana myter kvart år. Dette skjer direkte etter hekkinga og den myter då vengefjøra så fort at den blir flygeudyktig. I denne perioden oppsøker den derfor eit område med godt med føde og med vern mot predatorar.[7] Tranene som ikkje har hekka legg først ut på reisa sørover på hausten. Trana er altetande. Vegetarisk føde dominerer, særskilt utanfor hekketida. I hekketida er animalsk føde ein viktig del av føda. Den lever t.d. på makk, sniglar, insekt, frosk, orm, øgler, fisk og gnagarar. Wikimedia Commons har multimedia som gjeld: Grus grus Wikispecies Wikispecies har taksonomisk informasjon om Grus grus Norsk ornitologisk forening Tranedans ved Hornborgasjön Denne artikkelen bygger på «Trana» frå Wikipedia på svensk, den 5. mai 2013. ↑ Lars Larsson (2001) Birds of the World, CD-rom ↑ www.birdlife.no/prosjekter/.../1995_01_NOF.pdf F. Nordang Bye og J. Sandvik; Tranebestandens utvikling og status i Norge ↑ 20i%20Meldal.htm Meldal ↑ "Trana". Arkivert 2011-04-17 ved Wayback Machine.. Naturhistoriska riksmuseet. Läst 2012-03-26. ↑ 5,0 5,1 Northern Prairie Wildlife Research Center The Cranes. Status Survey and Conservation Action Plan. Eurasian Crane (Grus grus) ↑ Svenska Familj-Journalen (1869-1885), Tranan, vol.20, årg. sid:166 ↑ Alexander Hellquist (2007) Det hänger på fjädrarna, Roadrunner, nr.3, 2007, sid:41 Henta frå « Trane. Kurtiserende par i tranedans. Bildet er hentet fra papirleksikonet Store norske leksikon, utgitt 2005-2007. Traner er en fuglefamilie i ordenen tranefugler. Den omfatter 15 arter mest utbredt i Nord-Amerika, Eurasia og Afrika. Også kjent som tranefamilien Vitenskapelig navn Gruidae Traner er høye, langhalsede fugler med brede vinger og kraftig, rett nebb. De indre armsvingfjærene er forlenget og henger ned over halen. Artene ligner storker og hegrer. De flyr med utstrakt hals.Arten trane er den eneste vanlige hekkefuglen i Europa. Ved Svartehavet hekker dessuten jomfrutrane, som også er tilfeldig påtruffet i Norge. Systematikken følger Artsdatabankens inndeling (2024). Vitenskapelig navn Gruidae Trane. Av Ondrej Prosicky/Shutterstock. Begrenset gjenbruk Grus grus, trane. Foto fra: Lille Vildmose Trane er en stor fugl i tranefamilien. Det er den eneste arten i tranefamilien som hekker i Norge. Vitenskapelig navn Grus grus Beskrevet av (Linnaeus, 1758) Rødlistestatus i Norge LC – Livskraftig Global rødlistestatus LC – Livskraftig Tema: Norges fugler Grus grus, trane. Foto fra: Sverige En trane er større enn en stork, med veldig lang hals og lange ben. En voksen trane er mellom 95 og 130 centimeter høy, og veier 4,5-6,1 kilogram. I flukten er halsen rett utstrakt, mens den noe mindre gråhegren flyr med s-formet hals. Fjærdrakten er jevnt grå, ofte med noe rustbrun rygg. Halsen er svart og hvit, og hodet har en rød isseflekk. Den hengende, litt strutselignende «halen» består av de forlengede, indre armsvingfjærene. Den er vanligvis meget sky og har et trompetlignende skrik. Hekkeområdet er stort sett begrenset fra det nordøstlige Europa til det nordøstlige Russland og Kina. I Norge hekker den spredt på myrer i Østlandets lavere og høyere skogtrakter, til Nordland, Troms, og dessuten i Pasvik. Enkelte reirfunn er også kjent fra Sør-Vestlandet og Vestlandet. Arten har utvidet sitt hekkeområde og økt i antall de siste 20–30 år.Norske traner overvintrer hovedsakelig i Spania, men vinterutbredelsen har endret seg noe de siste 20 årene. Tranene overvintrer nå stadig lengre nord i Europa, og vårtrekket forskyver seg mot tidligere ankomst. Trane. Kurtiserende par i tranedans. Grus grus, trane. Foto fra: Sverige, Hornborgasjön Reiret er stort og består av plantedeler. De to eggene ruges av begge kjønn i cirka 30 dager. Ungene blir flygedyktige etter vel to måneder.Traner er altetende, og spiser mest plantekost utenom hekkesesongen. Røtter, ulike planteskudd, blader, bær og frukt er viktig plantekost, og fuglene spiser også en del korn og ulike grønnsaker og annet på jordbruksland om det er tilgjengelig. På sommeren spiser traner gjerne forskjellige dyr som mus og andre små pattedyr, samt amfibier, snegler, insekter og ulike reptiler som firfisler og slanger som buorm. Tranene tar også en del fisk og andre akvatiske dyr som fanges i vann.Under vårtrekket og den første tiden etter at paret ankommer hekkeplassen utfører fuglene en rituell atferd kjent som «tranedans». Denne innbefatter strekking og bøying av framkropp og hode, slag med vingene og spenstige hopp mens fuglens kraftfulle trompetlignende skrik hyppig høres.Tranedans i små grupper kan observeres overalt langs fuglenes trekkrute, men den best kjente og mest spektakulære oppvisningen finner sted ved Hornborgasjön i Sverige, hvor rundt 27 000 traner kan være samlet tidlig i april. Systematikken følger Artsdatabankens inndeling (2024). Grus grus, trane. Foto fra: Lille Vildmose Grus grus, trane. Foto fra: Lille Vildmose, Danmark Grus grus, trane. Foto fra: Lille Vildmose Grus grus, trane. Foto fra: Lille Vildmose, Danmark Grus grus, trane. Foto fra: Pudasjärvi Finland Grus grus, trane. Foto fra: Lille Vildmose, Danmark Grus grus, trane. Foto fra: Lille Vildmose, Danmark Vitenskapelig navn Grus grus Tidligere vitenskapelig navn Grus grus Trane er en stor fugl. Med en lengde på opptil 120 cm og et vingespenn på omtrent to meter er den et flott syn der den kommer glidende gjennom luften. Med lange bein og lang hals er tranen en av våre absolutt største fugler.Fjærdrakten er overveiende skifergrå, men de fleste hekkende individer anlegger rustbrun rygg ved at de gnir inn fjærene med jernholdig eller leirete myrvann under rugingen. Hodet og den øvre delen av halsen er svart og hvitt, mens bakre del av issen er rød.Tranens innerste armsvingfjær (tertiærene) er forlengete og brusende, noe som gjør at de ser ut til å utgjøre den strutseliknende stjerten. I realiteten er stjerten kort og er skjult under vingene.Det mest spektakulære med tranen, er tranedansen som føregår om våren. På tradisjonelle steder som Hornborgasjön i Sverige kan denne paringsdansen omfatte tusenvis av fugler. Se film av dette i bildekarusellen over. Tranen er veldig territorial og kommer tilbake til samme hekkeplass år etter år i april måned. Den hekker i myrområder i barskogbeltet, i takrørskoger ved innsjøer og i gjenvokste våtmarker. Som regel finnes hekkeplassene i øde områder, men i senere tid har arten blitt mer komfortabel i nærheten av mennesker, slik at hekking også forekommer i mer bebodde områder. Reiret legges på bakken og er laget av plantedeler. Så snart snøsmeltingen tillater det, legger hunnen to egg. Eggene klekkes etter ca. fire uker, og ungen(e) forlater reiret så fort de er blitt tørre, men holder seg i området til de er flyvedyktige.Tranene trekker til overvintringsområder i Spania og Sør-Frankrike i løpet av september måned. Den danske Rødliste er en fortegnelsen over danske dyre-, plante- og svampearter, der er blevet rødlistevurderet efter retningslinier udarbejdet af den internationale naturbeskyttelsesorganisation IUCN. At rødlistevurdere vil sige at foretage en vurdering af plante- og dyrearternes risiko for at uddø. Formålet med rødlisten er dels at tilvejebringe et grundlag, som kan bruges til vurdering af udviklingen i den biologiske mangfoldighed i Danmark og dels at opfylde internationale forpligtelser i henhold til Biodiversitetskonventionen, som Danmark ratificerede i 1994. Rødlisten danner således et grundlag for en prioritering af naturovervågningen i Danmark og skaber en platform for naturforvaltnings- og naturbeskyttelsesarbejde nationalt og internationalt. Rødlistekategorierne Forsvundet (RE, regionally extinct): En art er forsvundet, når det er hævet over enhver rimelig tvivl, at det sidste individ, som havde en reel mulighed for reproduktion indenfor landets (regionens) grænser, er dødt eller forsvundet fra landet (regionen). Kritisk truet (CR, critically endangered): En art henføres til kategorien kritisk truet, når der er en overordentligt stor risiko for, at den vil uddø i vild tilstand i meget nær fremtid. Moderat truet (EN, endangered): En art henføres til kategorien moderat truet, når der er en meget stor risiko for, at den vil uddø i vild tilstand i nær fremtid. Sårbar (VU, vulnerable): En art henføres til kategorien sårbar,, når der er en stor risiko for, at den vil uddø i vild tilstand på længere sigt. Næsten truet (NT, near threatened): En art henføres til kategorien næsten truet, hvis den ikke opfylder ét af kriterierne for kritisk truet (CR), moderat truet (EN) eller sårbar (VU), men er tæt på at opfylde ét af kriterierne for sårbar. Øvrige kategorier (arterne er ikke rødlistede) Ikke truet (LC, least concern): En art kategoriseres ikke truet, hvis det ved vurderingen viser sig, at den ikke opfylder kriterierne for hverken kritisk truet (CR), moderat truet (EN) eller sårbar (VU) eller vurderes at være næsten truet (NT). Utilstrækkelige data (DD, data deficient): Til denne kategori henføres de arter, hvor der ikke foreligger tilstrækkelig viden om deres udbredelse og/eller populationsstatus til, at der kan foretages en direkte eller indirekte vurdering af deres risiko for at uddø. Ifølge kategoriens kriterier bør der dog være en mistanke om, at arten kan være truet eller endog forsvundet. Vurdering ikke mulig (NA, not applicable): En art kategoriseres vurdering ikke mulig, hvis der er tale om arter, hvor en rødlistevurdering ikke er mulig, fordi det eksempelvis drejer sig om indførte arter eller strejfende individer eller arter under etablering dvs. at den har været i landet i mindre end 10 år. Ikke bedømt (NE, not evaluated): En art kategoriseres ikke bedømt, hvis der ikke er foretaget en vurdering af den, eller hvis en vurdering af den ikke kan foretages, f.eks. hvis den er overset, eller den ikke opfylder betingelserne for en rødlistebedømmelse. Læs mere på rødlistens hjemmeside Page 2 Traner (Gruidae) Trapper (Otididae) Vandhøns (Rallidae)